

SANSTØL MOT BROWN I OSLO

Bak kulissene

Av John W. Wiksén

Det var i de harde trettiårene, dengang det å finne en jobb var som å finne gull i Klondyke. Dette har vel liten interesse i dag hvor man kan boltre seg i tilbud gjennom mange sider av Aftenposten.

Men jeg må nevne det fordi boksingen dengang var ett av de steder man kunne skrape sammen litt mynt til den daglige drift.

Vi hadde det nemlig slik: "Gutta på hjørnet" møttes tidlig på morgenen og gikk i samlet flokk opp til Aftenposten, og så igjennom hva som var ledig. Delte troppen til de forskjellige ledige jobber og møttes igjen på Arbeidskontoret.

Det hendte at en eller annen gikk utenom "klikken", startet grytidlig for liksom å ta innersvingen ved eventuelle ledige jobber gitt i Aftenposten. Slike kamerater ble lenge uglesett, og måtte finne seg i å bli utenfor hvis "klikken" på en eller annen måte fikk tak i gryn og hadde en "festlig" sammenkomst.

Som de andre fikk jeg god erfaring: Møtte opp til en ledig jobb – gjerne visergutt, altnuligmann og så videre – aldri en skikkelig jobb. Når man kom, ble man jo noe lang i ansiktet. Uten å overdrive var køen cirka 100 meter lang. Et par ganger lyktes det meg å komme frem til "forhør". Jeg hadde tidligere vært visergutt i en kolonialhandel oppe i Theresegeaten, vært hjelpemann på bil hos Norsk Frugtcompagnie af 1898 – samt et par år til sjøs. Dette med "til sjøs" avgjorde straks saken.

- Sjømann? Ikke av interesse.

Det ble å møte på Arbeidskontoret hvor vi fikk matbilletter til Sct. Halvard i Pilestredet. Gjerne suppe og kjøttpølser. De dager det var grøt, solgte vi billettene og gikk heller på Bygdøy og badet. Uten mat.

Men så hendte det noe. Som medlem av Oslo Atletklubb hvor våre store boksere, Otto von Porat, Peter Sanstøl og Haakon Hansen hadde gått sine barnesko, var jeg også godt ansett i Norges Idrettsforbund. Saken var nemlig at Norges Idrettsforbund dengang holdt til i annen etasje i Idrettens Hus i Pilestredet.

Dette forbundet var ikke av dagens størrelse. Man kom inn på et ganske langt og stort kontor hvor nå avdøde Gunnar Hansen regjerte. Han var faktisk alfa og omega i det som rørte seg hva forbundet angikk. I et mindre kontor innenfor, satt selve sjefen, Helge Løvland – mannen som erobret 10-kamp gull i Antwerpen. Han så jeg lite til, men formoder han hadde noe å si da de store avgjørelser skulle tas.

Den daglige leder var dog Gunnar Hansen. Han var også medlem av Oslo Atletklubb. Mannen som støttet oss OAK-gutter så langt han kunne. Inviterte oss på kaffe/smørbrød til lunch i kaféen rundt hjørnet. Av og til på middag i Pilen Restaurant. Kort og godt gjorde så godt han kunne for at vi skulle trives utenom trening og kamper.

Det eneste han ikke greide, var å skaffe oss en jobb, selv om han ofte forsøkte.

Nok av det så kom jeg opp en dag – så kaffe/smørbrød i horisonten.

- Pit er kommet hjem, sa Hansen.

- Hva så?

- Trenger sparring-partner, og jeg har anbefalt deg.

Pit var Peter Sanstøl som var hjemme på besøk. Figurerte på topplanet blant verdens bantamboksere, cirka 53,5 kilo.

Det ble den hardeste lekse i mitt liv.

Etter å ha båret 10 til 15 kilos sekker på ryggen hver eneste dag fra Theresegaten til Rådhusgaten pluss andre hoteller i byen, hadde jeg lempet kasser med syltetøy og agurker fra Sct. Olavs gate rundt hele byen. Ved siden av hadde jeg jobbet som fanden selv for 10 kroner måneden pluss ett øre av hvert fat som ble utvunnet av hval nede i Sydishavet. Kjempet en del kamper rundt i Norge og blant annet fått juling av Henry Tiller i norgesmesterskapet oppe i Sportshallen på Kampen.

Det er jo pussig at Sportshallen skulle ligge på KAMPEN. For der var det jammen kamp for "føa".

I mitt tilfelle startet det 24 liebhavere til NM-tittelen i lettvekt, cirka 61 kilo. Jeg møtte en Ålesunder i første omgang. Sloss for livet i første runde. Johansen fra Ålesund mistet buksen i annen runde, hvilket bevirket at jeg fikk et psykisk overtak.

Møtte Henry Tiller i kvartfinalen.

- Jeg tar det blå hjørnet, sa jeg til Henry.

- Nei, det blå tar jeg, svarte denne tillitsfulle unge trønder.

Han fikk det blå, og jeg en knekk i min selvtillit.

Det varte ikke lenge. Hadde sett Henry i de innledende kamper og funnet ut at han var åpen for en venstre hook.

Ganske riktig.

Han var åpen nok.

Slaget landet.

Det neste jeg hørte, var dommerens seks - syv - åtte -

- Jeg gidder ikke stå opp, tenkte jeg og tok det med ro.

Og det var det – hva NM i 1931 angikk.

Møtte Henry mange år etterpå i form av profesjonell boksing i Trondheim.

- Hvorfor sto du ikke opp – jeg så at du ikke var ferdig? spurte han.

- Det var noe som jeg ikke skjønnte, og da jeg satt der på podiet, tenkte jeg ganske enkelt at her sitter jeg – og det skal bli deilig å komme ut av det.

Det hele skyltes kampen for å leve, trening og ord, aldri penger, aldri noe ordentlig sted å bo – kort sagt: Nervene tok overhånd.

Det ble trikken hjem fra Kampen.

Foran meg satt en lang, hengslet fyr.

- Men er det ikke deg da, Rolf?

- Jo, i beste velgående.

- Var du i Sportshallen?

- Ja, jeg kjempet etter beste evne, men det gikk ikke. Gikk ut i første runde.

- Ja, da treffer du en kamerat, for det gjorde jeg også. Men dette med boksing er fæle greier – hva synes du?

- Aldri mer. Det er fanden selv.

Og det skal være visst.

Dengang gikk vi vanligvis fra Majorstuen opp til Frognerseteren. Altså vi som skulle holde oss i form og underholde et blodtørstig publikum.

Søndagen derpå gikk vi ruten.

Dengang var bokserne på topp i Norge ved siden av fotballspillerne. Det var noe i likhet med dagens ungdom som svermer for musikanter og sangere.

Jeg fikk høre det på veien oppover mot Frognerseteren.

En var riktig vemmelig.

- Hvis jeg var deg, ville jeg kjøpe meg knebeskyttere. Hadde jeg ikke visst bedre, måtte jeg tro du var katolikk etter måten du knelte på.

Det var ikke noe å gjøre ved det.

Reiste til Skien og Sandefjord og andre steder for å rette opp ryktet og samtidig dra inn litt gryn.

Det gikk utmerket. Det ble faktisk bare seire.

Det var vel derfor Gunnar Hansen i Idrettsforbundet kom med innbydelsen til å sparre Sanstøl.

Peter Sanstøl fra Moi som nå var blitt Pete Sanstøl.

Denne Sanstøl snudde opp ned på mitt liv.

I boksing som i livet.

Entréen skal jeg sent glemme.

- Sparringpartner? Det er ikke noe som heter det – her skal vi forsøke å finne ut av hverandre. Du kan gi meg noe, og jeg deg noe. Forsøk ikke å efterligne meg,

fordi jeg er jeg, og det som passer meg, passer kanskje ikke deg. Kan du finne noe hos meg som passer deg, så ta tak i det, men husk at jeg kan ikke lære deg boksing. Jeg er Sanstøl – min boksing, mitt liv – har jeg funnet ut av. For meg er lerken som jubler høyt i sky en like stor inspirasjon som hvilken som helst artikkel i en avis. Vi skal trene sammen, spise sammen, diskutere sammen – men glem aldri at jeg kan ikke lære deg å bokse. Det må du finne ut av selv.

Om jeg fant det ut?

Jeg var jo temmelig nødt til det.

Det startet klokken seks om morgenen. I Slottsparken. Med løp og gymnastikk. Frokost klokken åtte. Saften av en appelsin samt en skonrok med litt smør. Hvile til klokken tolv. Nytt løp og gymnastikk i Slottsparken. Middag: egg-omelett med appelsinjuice. Klokken seksten: Punchingball og hard gymnastikk før vi gikk i ringen – hvor jeg fikk juling i tre runder.

Hver evige dag.

Det varte et par måneder – ble i virkelig fin form.

Det tegnet til nytt mesterskap i Bergen.

Kongepokalen gikk i fjærvekt, cirka 57 kilo. Så skrapet som det gikk an veide jeg cirka 60 kilo.

- Gå inn for Kongepokalen i Bergen, sa Sanstøl. - Den som vil, han kan.

Dette er helt riktig – når det gjaldt Sanstøl.

Jeg så ham – eller rettere sagt ble med ham – i Mandal, hvor vi kjempet oppvisning i tre livlige runder. Ikke spiste han før vi dro – ikke under oppholdet i Mandal – og først en dag senere tok han føde til seg i form av en omelett.

Nå skulle man jo tro at mannen var fullstendig "out", men tvert imot: Han var som spill levende. Faktisk i beste vigør.

Vår tro på ham vokste voldsomt.

Ikke spiste vi, og ikke drakk vi.

Kom til Bergen mer død enn levende og fikk juling av en lettbeint bergenser idet vi sto i ringen, og jeg ba ham komme og kjempe. Hva han selvfølgelig ikke gjorde, og selv var jeg så giddalaus at jeg ikke kunne bevege benene mer enn det høyst nødvendige.

Med andre ord: Det som passet Sanstøl, passet ikke meg.

Det tok meg tre måneder å komme opp i naturlig vekt – etter fløte og trankurer. Møtte en filippiner på Bislett hvor vekten var 67 kilo – frisk og fin.

Men som Sanstøl sa: - Du trodde ikke – først og fremst må man tro. Hadde du trodd, så hadde du hatt Kongepokalen.

Enkelt og greit for Sanstøl. Men han var noe utenom det vanlige. Studerte og praktiserte yoga. Levde som asket og besøkte ikke lege.

Derimot fikk han jevnlig besøk av Marcello Haugen, kjent som den "synske" mann, som sjekket at kroppen var i orden.

Da jeg aldri har sett maken til "legeundersøkelse" verken før eller siden, kan det være på sin plass å beskrive den.

Marcello Haugen virket imponerende når han stille og rolig hengte fra seg yttertøyet. Tok et raskt overblikk over leiligheten i Wergelandsveien 5, før han satte øynene i Sanstøl.

- Kle av deg og legg deg på maven på sofaen.

Sanstøl så gjorde, mens jeg med store øyne fulgte utviklingen. Med sine 53 kilo var jo Sanstøl den rene dverg mot Haugen. Han ble derfor nesten borte da Haugen klatret opp på ryggen til bokseren – lå på knærne mens han "så" over kroppen under seg fra hodet til tærne. Banket litt her og der. "Så" enda en gang over det hele, hvorpå undersøkelsen var unnagjort.

- Du er i orden. Finnes ikke tegn til svakheter.

Hvorpå han like stille og rolig hentet sin frakk og forsvant.

Man får ta det som man vil, men faktum er at jeg i flere år arbeidet sammen med Sanstøl og opplevde aldri å se ham syk eller indisponert. Det var jo mer enn forunderlig all den tid hans føde var så lett at man nesten måtte tro at kroppen ikke trengte mat i det hele tatt. Enda mer forunderlig var det at han alltid var spill levende og i den beste vigør.

Men som han sa: - Du må tro på deg selv – tro fullt og fast at du kan vinne den hele verden.

Eller som han også slo fast: - Mitt navn er Peter – Peter betyr klippen – på den klippen bygger jeg.

Hans mål var selvfølgelig å vinne verdensmesterskapet.

Uheldigvis var det negeren Al Brown fra Panama som hersket over verdens bantamboksere, og denne Brown var noe for seg selv.

Med sine cirka 53 kilo, målte han 1,75 m på strøpelesten. Altså unaturlig høy til en så lav vekt. Ved siden av kom de lange armene – rekkevidden var hele 1,86 m – altså fra fingertupp til fingertupp. Disse lange armene skulle man tro ble benyttet til å holde en motstander på avstand, men der tok man feil. Han lot sin motstander komme inn på den såkalte halvdistanse, hvorpå han fyrte løs en mellomting mellom hook og uppercut. Dette slaget hadde sendt praktisk talt alt av verdens beste bantamboksere i gulvet. En av de få som sto rundene ut, og som til og med fikk seieren av en av dommerne var Sanstøl.

Det hendte i Montreal i 1931.

Brown var best i de første åtte runder, og Sanstøl i de siste sju.

Sanstøl nådde altså ikke sitt mål, men han lovet seg selv ingen hvile før han fikk Brown opp i ringen til en ny kamp.

Men Brown hadde også lært av møtet i Montreal.

- Ikke noe mer Sanstøl for meg, takk.

Men som alle andre, måtte også Brown til slutt kapitulere for alderen. Ikke bare alderen, men også et ganske "søtt liv" i Paris, bevirket at han tapte sin tittel til spanjolen Sangchili i Valencia. En avgjørelse som forøvrig var mer enn tvilsom, men ikke til å komme utenom.

Efter å ha mistet tittelen, ble Brown mer "arbeidsvillig".

Her hjemme var et nytt møte mellom Sanstøl og Brown blitt litt av et forlangende.

En kar som smidde mens jernet var varmt, var Oscar Olsen. I sin tid skøytesprinter av rang, og en av dem som ga finnen Thunberg nok å tenke på. På denne tiden var han utgiver og eier av sportsavisen "Sportsmanden", og var kjent som en uhyre smart og røff kar. Olsen kontaktet Brown, og fikk hans signatur på en kontrakt for et møte med Sanstøl i Oslo.

Sanstøl på sin side var i Montreal, hvor han forberedte seg for en 12-runders kamp mot det nye vidunder i bantamklassen, nemlig Sixto Escobar fra Puerto Rico. En kamp som med seier ville bety en ny sjanse til verdensmesterskapet, idet vinneren skulle møte Lou Salica i en kamp om den ledige tittel.

Sanstøl mottok derfor meldingen om Olsens manøver med ro.

- Oscar Olsen er en smarting – så smart at han burde vært i Amerika – selvfølgelig vil jeg gjerne møte Brown i Oslo, men vinner jeg over Escobar har en VM-kamp større interesse.

Men Sanstøl tapte på poeng.

Også for ham hadde alderen satt sine spor. Dermed begynte Oscar Olsen det store spillet.

- Sanstøl tør ikke møte Brown, men jeg skal røke ham ut av hiet. Jeg tilbyr ham 5000 kroner og alt fritt mot at han møter Brown i Oslo, og at alt overskudd går til inntekt for Olympiakomiteén.

Det kunne ikke Sanstøl stå for.

For det første skjønnte han at han hadde passert høyden av sin karriere. For det andre visste han at også Brown var på fallrepet. For det tredje fikk han endelig en mulighet for å møte Brown igjen, og for det fjerde var det en prestisjeaffære for det norske boksepublikum, samt en ganske god finansiell kontrakt.

Kort og godt: Sanstøl innfant seg i Oslo.

Nå må det nevnes at Sanstøl under sitt forrige Norgesbesøk, kom i kontakt med andre interesserte for å bygge en sportshall i Oslo. Stedet ble bakenfor Majorstuhuset mot Sørkedalsveien, hvor det nå er blokker med leiligheter.

Jeg kjenner ikke de nærmere detaljer for avtalen, men ifølge Sanstøl, skulle hans del være å opparbeide et treningsinstitutt i kjelleren på Majorstuhuset. Et institutt med all mulig komfort, som samtidig skulle virke som garderobes for aktører i den påtenkte sportshallen. Det skulle da lede underjordiske ganger fra hallen ned til instituttet.

Kjelleren i Majorstuhuset ble virkelig bygget og utstyrt med to ringer, speil på veggene, punchingballer som sandsekker, nydelige sanitære forhold samt kontorer.

I det hele tatt det beste som fantes i Norges land på den tiden.

Stedet het "Sanstøl-instituttet", hvor han inviterte alle fra små gutter til trette forretningsfolk til å mosjonere eller lære dem detaljer for The Noble Art of Selfdefence.

Planen virket glimrende.

Representanter fra forretningsstanden ankom ved 16-tiden og mosjonerte etter beste evne. Mange krysset hansker med Sanstøl og var vel fornøyde.

Senere kom småguttklassen, mellomguttklassen og til slutt guttene i "teenage"-alderen.

Det var propp fullt hver eneste aften.

Sanstøl var lenge alfa og omega. Umåtelig populær, vennlig og forsiktig, samtidig som han hadde denne vidunderlige evnen til å få enhver til å tro at de nærmest var VM-kandidater. Antagelig hadde vel Sanstøl beregnet det hele som en økonomisk investering for utkomme når hans aktive karriere var slutt.

Jeg vet jo ikke hva som hendte, men plutselig begynte hans hardtrening for nye kamper.

Jeg fikk som vanlig gjennomgå harde runder inntil han sa: - Jeg drar til Sverige for å møte en engelskmann i en oppvarmingskamp. Derfra til Tyskland for et par kamper, og går alt bra, fortsetter jeg til Montreal for en kamp mot Sixto Escobar. Du får ta deg av instituttet til jeg kommer tilbake.

Det ble to kamper i Göteborg. Engelskmannen Joey Carr ble slått ut i første runde. Den tyske mester i bantam, gikk ut i sjuende runde.

I Berlin ble den tyske mester i fjærvekt, Hans Schiller, gitt en omgang som fikk den tyske fagavisen "Box Sport" til å skrive: "Gjennom årene har vi sett meget bra boksing, men maken til den opplevelsen nordmannen Sanstøl ga oss igårftes, har vi ikke sett maken til. Vår fjærvektsmester og atskillig tyngre mann, fikk en leksjon i boksing han sent vil glemme. Det er på tale at Sanstøl skal møte vår lettvektmester. Vi håper det ikke blir alvor, for vi er redd for at den lille artisten fra Norge vil gjøre rent bord blant vår boksegarde".

Dermed sto Escobar-kampen for tur.

Som altså for Sanstøl ble tap på poeng.

Det ble en kamp som satte sine spor på Sanstøl. For det første ble han skadet i en ankel i sjuende runde, slik at hans lettflytende arbeide i ringen ble hemmet. For det andre maktet Escobar å skade det ene øyet så meget at han kom til Oslo med sort plasterlapp over det.

Treningen ble øyeblikkelig lagt til ringen på baksiden av hovedhuset på Bislett.

Den svarte lappen var vekk, men jeg erindrer godt at øyet var temmelig rødt. At dette med ankelen ikke var "bluff", skjønnte jeg også straks.

I alle de hundreder av runder vi hadde sparret sammen, var det aldri lyktes meg å plassere ett virkelig godt slag. Hvilket ikke var så merkverdig, fordi våre beste bokserere som Haakon Lind blant amatørerne og Harald Hansen blant de profesjonelle, heller ikke maktet å få noe til.

For oss bokseinteresserte – og det var det mange av på den tiden – vil vel Sanstøls oppvisning i Sportshallen, aldri bli glemt. Arenaen som normalt ga plass til 3800 tilskuere, ble fullstendig sprengt. Mellom benkeradene satt det folk – til og med kvinner som ikke hadde anelse om hva boksing var for noe – men alle som én skulle se han der "Adonisen" i ringen.

Den det gikk verst ut over, var Haakon Lind.

Denne pluggen av en hard lettvekt, som var regnet som en av Europas beste i sin klasse.

Sanstøl lot ham stå cirka to fot fra seg og sa: - Forsøk om du kan treffe meg!

Lind lot fyrverkeriet gå, men maktet ikke å treffe mesteren som sto bommende stille – bare beveget hode eller kropp alt etter som slagene kom.

Publikum frydet seg storlig.

Men Haakon Lind tilga aldri Sanstøl den oppvisningen.

Tilbake til denne første treningsøkten før kampen mot Brown.

Vanligvis var det bortimot 1000 tilskuere kranset rundt haugen bak Bislett. Entréen var 50 øre. Tatt i betraktning øyet, ankelen og reisetretthet denne første offisielle treningsdagen, var det vel at jeg for første gang fikk plassert en direkte høyre kryss. At slaget "tok", var det ingen tvil om, men som den drevne og rutinerte bokser han var, lot han det hele gå noen sekunder før han sa stopp.

På veien hjem kom det: - Jeg fikk et sting i hodet – og takk for det. Det skal ikke hende igjen.

Det gjorde det heller ikke.

Vi kjempet hver dag på Bislett. Sanstøl om formiddagen. Brown om ettermiddagen. 50-øringene strømmet inn. Tilskuerne og pressen var vel fornøyde med hva de fikk se. Hva de *ikke* fikk se, var den ettermiddagstreningen som foregikk i Sanstøl-instituttet, hvor Sanstøl forberedte seg på å unngå disse berømte hook-uppercut-slagene fra negeren. Og samtidig hvor han la vekt på å komme inn til kroppen, hvor han lot slagene hagle mot de mest vitale deler.

Det var en behandling vi sent vil glemme.

Behandlingen på Bislett i den offisielle trening, var rene barnematen mot "fighten" som foregikk på ettermiddagen.

I alle de rundene som var sparret mot denne professoren i boksing, hadde jeg opplevd ham som en oljeaktig skikkelse som det var platt umulig å treffe med et skikkelig slag. Bortsett fra den første treningsdagen som er nevnt tidligere. Dette gjaldt foran kampene mot de tyske mestere, Riethdorf og Schiller, og til dels foran det store oppgjør mot Escobar i Montreal.

Dette med å kunne unngå slag, var en detalj.

Det andre var dette forbistrede venstreslaget.

Sanstøl bokset i en sammenkrøpen stil hvor høyrehånden dekket hodet mens venstrehånden lå løs og ledig langs kroppen. Når man visste at denne venstrehånden var hyperfarlig – noe de forannevnte boksere, samt et utall av farlige amerikanske bantamboksere, hadde oppdaget – for ikke å nevne meg selv – gikk konsentrasjonen ut på å unngå dette irriterende og farlige slaget. Noe jeg ikke maktet, og til en trøst – ingen av de beste boksere vi hadde på den tid i Norge.

Og dem var det mange av.

Runde etter runde, dag etter dag, måned etter måned, forsøkte jeg å finne ut en eller annen manøver for å unngå dette venstreslaget som slo ned som lyn fra klar himmel, og samtidig kunne kontre med et velment høyre kryss.

Hvilket aldri lykkedes.

Det var dog en trøst at internasjonalt kjente størrelser som knock-outeren Haakon Lind, den teknisk gode og samtidig harde Harald Hansen – for ikke å nevne det tekniske vidunder Sigurd Larsen, hadde akkurat den samme vanskelighet.

Jeg hadde en fordel fremfor de andre størrelser.

Sparret med ham i måneder hver dag og mente å burde kjenne ham til bunns.

Da treningen foran kampen mot Al Brown tok til, var jeg full av selvtillit.

- Jeg skal vise deg, var mitt motto. - Nå skal du få din egen medisin.

Det gikk fint også – på den offentlige treningen på Bislett. Hvor Olav Nilsen, jeg og noen andre greide oss ganske bra.

Kjenner jeg Sanstøl rett, var det ganske enkelt for at publikum og pressen og selvfølgelig aller mest Al Brown, skulle få det inntrykket at han ikke var så farlig. At han var på fallrepet siden Montreal-kampen, slik at Brown kunne regne med en noenlunde "safe" kamp.

To uker før kampen fikk jeg ordre: - Vi møtes om eftermiddagen klokken 16.00 i Sanstøl-instituttet for sparring.

Jeg ble en del forbauset.

Treningen på Bislett hadde gått bra, så hvorfor trene mer i Instituttet?

Svaret ble snart klart.

Å trene og bokse med rette venstre – høyre kryss – hooks og uppercuts – foran publikum, var *en* ting. Hvordan Brown skulle beseires, var noe helt annet.

De daglige forestillingene fortsatte, slik at 50-øringene trillet inn.

Brown gjorde suksess med sin sparring mot våre topp fjærvektere, Fredrik Johansen og Olav Nilsen, samt Wilfred Sjøgren. Brown fikk til og med litt bryderi med Fredrik Johansen – denne stuttvokste, hookslående fighter fra Pugilist – så meget at han slo fast: - Denne Johansen burde kunne gå lang i en profesjonell boksering.

Men både Johansen og Nilsen på sin side slo fast at mot dette boksevidunderet som het Al Brown, hadde vår mann, Sanstøl, ingen sjanse. Men de visste ikke hva som foregikk om eftermiddagen i Sanstøl-instituttet.

Fra amerikansk presse hadde vi lest og til dels lært oss at Sanstøl, når han fant det ønskelig, kunne bli det som hadde preget hans kamper i Amerika: nemlig en virvelvind i boksing.

Disse eftermiddagene med spseialtrening for å gjøre kål på Al Brown, vil jeg alltid huske.

Alt jeg hadde lært i trening mot denne mannen, var bortkastet. Imot meg fikk jeg en mitraljøre eller et maskingevær av slag. Ikke på noenlunde hold som jeg var innstilt på, men et uvær av slag mot kropp og hode fra kort hold. Det ble å danse bakover etter beste evne. Uansett var det en klegg på meg.

"Den blonde Tornado" som han ble døpt i Amerika, fikk jeg til fulle merke ikke var noen plakat-historie.

Jeg sto på bena etter to uker, men i hodet surret det som om jeg skulle tatt inn en bisverm.

Uten å overdrive, vil jeg si at det var to av de hardeste uker jeg har opplevd i mitt liv.

Men allting har sin ende.

Nå var det ikke nok med at jeg måtte sparre Sanstøl. Den berømte tysker i lett tungvekt, Adolph Heuser, skulle møte vår Edgar Normann i forkamp. Likeledes Richard Stegemann, tysk lettvektsmester, mot Harald Hansen. Siden Oscar Olsen og Sanstøl var blitt gode venner, ble det til at disse to også skulle trene i Sanstøl-instituttet.

Og sparre med hansker.

- Sparringpartnere?

- John tar det, svarte Sanstøl.

Jeg takket for tilliten og gikk runder både mot den tunge Heuser og den lette Stegemann. Heuser bare markerte sine slag, og jeg skjønnte på bevegelsene og det hele at Norman sto foran litt av en oppgave. Hvilket jo var rimelig, siden Heuser ikke lang tid i forveien hadde kjempet om VM i Amerika. En affære vi skal komme tilbake til, fordi denne VM-kampen mot Maxie Rosenbloom i New York brakte ham en maskot – nemlig en grønn svamp.

Denne grønne svampen skulle gi meg mye bryderi.

Stegemann på sin side, var en lettvent herre med gode slag, og en kar som burde stå godt mot Harald Hansen, siden de faktisk var temmelig like i sine boksestiler.

Sparringen mot disse to tyskere var dog barnemat mot Sanstøls "hemmelige sparring", hvor han la sin angrepsplan mot Brown.

Planen gikk ut på å bore seg inn under negerens lange armer, hvor han så skulle fyre av med kropp- og hodeslag. En taktikk som hadde kostet de berømte franske mesterboksere Emile Pladner, Young Perez og Eugene Huat knock-out-nederlag. Idet de forsøkte å "bore seg inn", ble de møtt av et av disse hyperfarlige hook-uppercot-slagene som var Browns spesialitet, og som var fryktet av alle verdens bantamboksere. Dermed var det kvelden.

Sanstøl på sin side, hadde unngått disse slagene under VM-kampen i Montreal og mente han hadde lært hvordan taktikken skulle lykkes.

Revensjekampen Sanstøl - Brown hadde publikum og presse ventet på i tre år. Når Oscar Olsen endelig fikk de to kamphaner samlet i Oslo, var interessen på topp, og det daglige samtaleemne var stort sett: - Kan Sanstøl endelig få has på sin erkerival, eller vil Brown med sine lange, hyperfarlige armer atter en gang sette "Den blonde Tornado" på plass?

Oscar Olsen med sin matchmaker, Alf Eriksen, hadde hatt sine vanskeligheter med å få kampen i orden. Kampdato var først bestemt til 30. august 1935. Brown pådro seg imidlertid en ankelskade under en visitt i Brussel, hvorpå datoen ble endret til 6. september.

Videre utsatt til 11. september. Nå så alt ut til å gå som det skulle.

Men da det var tre dager igjen, satte Brown seg på ringgulvet under treningen på Bislett, holdt seg på ankelen, og sterke grimaser fortalte at noe var galt. Hans manager, Bellierez, tok øyeblikkelig affære med å undersøke negerens høyre hånd. All den tid det var nærmere 1000 tilskuere tilstede, vakte begivenheten atskillig røre.

- Hva var galt? Var det ankelen eller høyrehånden?

Brown ble brakt til legevakten hvor man konstaterte en lett opphovning av en finger på høyre hånd. Dette ble slått fast av legen, pressen og arrangøren, som prompte utsatte kampdagen til fredag 13. september.

For de overtroiske var dermed Sanstøls sjanser dalt betydelig.

- Fredag den trettende! Det betyr uhell for vår mann!

Andre tok det som et heldig varsel.

- Fredag den trettende betyr uhell og sort farge - det vil si at Brown blir den uheldige.

Hva som egentlig lå bak, visste vel bare Brown. Dette med fingeren tok ikke vi innviede så høytidelig – han ville han en utsettelse av en eller annen grunn – lød refrenget.

Sanstøl på sin side, tok det hele med ro. Kjørte sitt program videre som om ingen ting var hendt.

Da nyhetene om Browns skade, samt utsettelsen av kampen, nådde oss, diskuterte vi litt etter den harde treningsøkten.

- Hva mener du, Pit?

- Dette har jeg regnet med i min oppbygging for kampen. Jeg kjenner Brown nå, og har lagt min plan. Saken er at i VM-kampen i Montreal, visste jeg faktisk ikke da jeg satt i ringhjørnet, om Brown ville dukke opp i det andre hjørnet. På forhånd hadde han protestert mot de oppsatte dommere, nektet all fotografering og så videre, slik at hvis ikke arrangøren godtok alt dette, så dro han tilbake til Paris – uten kamp. Men han dukket opp – og forsvarte sin tittel. Alt dette bevirket at jeg var noe nervøs og kom ikke i gang før i siste halvdel av kampen. Denne gangen er jeg forberedt på alt fra hans side, så dette "uhellet" betyr intet for meg.

Det gjorde det heller ikke.

Fredag den 13. september 1935 ble en regnfull dag. Det var rett og slett det man kaller for uvær. Følgelig ble tilsiget av utenbys tilskuere sterkt redusert.

Oscar Olsen & Co hadde regnet med omkring 20 000 på Bislett, men ved middagstid skjønnte man at dette tallet måtte revideres.

Heldigvis ble himmelens sluser stengt ved 15-tiden. Hvilket bevirket at bortimot 12 000 bokseinteresserte sjeler innfant seg.

Om Oscar Olsen var nervøs?

Det må man tro.

Han innfant seg ikke i det hele tatt.

Sammen med Arne Knardahl – vår glimrende fluevekter fra 1920-årene og mannen som stoppet det danske "vidunderbarn", Anders Petersen – fikk jeg jobben med å sekundere Stegemann og Heuser i kampene mot henholdsvis Harald Hansen og Edgar Normann. Like før vi skulle gå i ringen for Stegemann - Hansen-kampen, ringte en telefon på kontoret i Bislett Idrettshus. Alle var da på vei mot den opplyste ringen, slik at jeg fant å måtte ta denne telefonen.

Ble noe forbauset.

- Hvordan ser det ut? lød en hes røst.

- Slett ikke så verst. Det er opphold og vi er klare for første kamp.

- Tilskuere, for f - ! Er det noen der?

- Så vidt jeg kan se – temmelig fullt. Kanskje åtte - ti tusen.

- Gudskjelov og takk for det! Det er Oscar her – !

Harald Hansen og Richard Stegemann kjempet en glimrende lettvektskamp over åtte runder. En riktig aperitiff foran de større oppgjør som skulle komme. Dommeren, Ragnar Enevold, dømte norsk seier, hvilket Stegeman etterpå godtok, men mente uavgjort hadde vært bedre. Samme Stegemann kjempet seg senere opp som en av Europas beste lettvektsboksere, mens Harald Hansen, takket være mangel på bakgrunn og hjelpere, ble satt utover sidelinjen. Hvilket var synd, fordi denne tekniske og hardføre bokser, utvilsomt kunne gjort bravader hva EM-titler angår.

Adolph Heuser, denne tettvokste lett-tungveker, som hadde gitt verdensmesteren Maxie Rosenbloom litt av en fight i Amerika, ble en noe for stor oppgave for Edgar Normann.

Heuser var på jakt etter en ny tittelkamp om VM. Kampen mot Normann var bare et steg videre mot en slik kamp. Normann på sin side så en sjanse for på slutten av sin karriere å komme opp i bedre betalte gasjer.

Som før nevnt, fikk jeg jobben med å assistere Heuser i garderoben og i ringen. Det ble litt av en palaver.

I garderoben: - Her skal du bare gjøre to ting: Du skal si hver gang gongongen går hvilken runde det er, og så skal du passe på denne her – .

Dermed dyttet han en grønn svamp opp i ansiktet på meg.

- Min maskot, som jeg skal ha i ringen når jeg møter han derre fordømte Rosenbloom i ny VM-kamp, og f - ta deg hvis du mister den av syne. Du skal levere den til meg så fort vi kommer opp i garderoben igjen. Har du forstått?

Det hadde jeg.

Vi marsjerte ut – og kampen begynte.

Det ble kattens lek med musen.

I løpet av første runde – altså tre minutter – fikk Normann så mye juling som man ytterst sjelden ser en bokser få i en seks- eller åtterunders kamp. For min del var jeg sikker på at Normanns far – den i Norge berømt som boksingens far ved siden av Georg Brustad – som sekundant skulle kaste inn håndkledet som tegn på overgivelse.

Men det gjorde ikke Pappa.

- Andre runde! skrek jeg inn i øret på Heuser, og kunne like godt ha sagt "andre og siste" – trodde jeg.

Men jeg tok feil.

Tapre Edgar Normann gikk sine fulle ti runder. Han fikk aldri muligheten til å plassere en av disse høyre kontra som han hadde som spesialitet. Til gjengjeld fikk han gjennomgå en halv time i langsom henrettelse. Enten tålte Normann det utrolige, eller så manglet Heuser dette med "punch" i slagene. I alle fall sto Normann kampen ut.

Men han bokset aldri mer.

Under disse rundene passet jeg på som en ilter vakthund at den grønne maskot av en svamp var på plass. Helt til Heusers arm ble løftet i været.

I dette øyeblikk var det unge, nidkjære vannbærere som så sitt snitt til å skifte vann i bøtter og spann. Blant annet tok de med seg den berømte svampen.

Svett, sliten og i krigersk humør, satt Heuser i garderoben da jeg kom inn.

- Hvor er min grønne svamp? brølte han, idet han fikk se ansiktet mitt i døråpningen.

Jeg visste hvor landet lå.

Snudde på en to-øring.

Ned trappene i fin stil, mens den remjende Heuser kom etter meg.

Vi fortsatte ut i mengden på Bislett, jeg foran, og Heuser i badekåpe – brølende og fektende – efter.

Men jeg lurte ham. Forsvant inn blant benkeradene og lå foran knærne på forbausede tilskuere i fem minutter før jeg kunne løfte ansiktet for å se om farvannet var klart.

Godt gjemt ved ringen, fikk jeg se Sanstøl gjennomføre hva vi hadde arbeidet på i så mange uker. Så ham bore seg inn og pepre negeren med slag fra kort hold. Gang på gang suste det velmente knock-out-slaget over hans hode eller ved siden av.

Det traff aldri.

Sanstøl scoret en sikker og klar seier som vinner av seks runder mot Browns tre – og en jevn.

Dommeren, tyskeren Otto Griese, var ikke i tvil om avgjørelsen.

Under slike store oppgjør i bokseringen hører det med at det danner seg rykter om "avgjort på forhånd".

Under og etter Sanstøl - Brown-kampen, oppsto også en del slike rykter. For oss i Sanstøl-leiren, bet dette ganske hardt.

Sanstøl bestemte seg for å få slått disse ryktene til jorden. Vi visste at Brown etter kampen var en stadig gjest på den berømte "Røde Mølle", som dengang lå vis-a-vis Nationalteatret.

Følgelig troppet Sanstøl og jeg opp en aften. Fant Brown, som sedvanlig omsvermet av en gjeng nydelige piker.

- Du har hørt disse ryktene om at vår kamp skulle være avgjort på forhånd? Du vet at det er løgn. Har du eller noen annen ytret noe slikt?

- Nei, Pit – på min ære har jeg aldri sagt noe slikt, og jeg kan gi deg attest for at du er den verste mann jeg har møtt i ringen. Er det nok?

Dermed rant tårene nedover kinnene til den berømte neger Al Brown.

Han skrev under en erklæring om at han hadde tapt ærlig og regelrett.

Dermed skulle man tro Brown - Sanstøl-episoden var slutt.

Men det var den ikke.

Brown maktet å skade det øyet som fra før var i dårlig forfatning – efter skaden fra Escobar-kampen. Sanstøl havnet på Rikshospitalet hvor de med nød og neppe reddet synet.

Men boksingen var slutt en gang for alle.

For å avslutte historien, kan vi nevne at dagen etter kampen kom vi spaserende rolig og uanfektet oppover Bogstadveien, da vi i det fjerne fikk se en bredskuldret, kortvokst skikkelse iført sort alpelue, komme nedover.

- Den grønne svampen! slo det ned i meg som et lyn.

Hvorpå vi hurtigst gjorde helomvending og forsvant før Heuser fikk synet av "den fordømte dævelen som mistet min maskot".

Heuser fikk forøvrig ikke noen ny VM-kamp.

Derimot gikk han like før Den Annen Verdenskrig opp i tungvekt og møtte sin landsmann, den berømte Max Schmeling.

Det skulle han ikke ha gjort.

Han ble slått ut i første runde.

Formodentlig fordi jeg hadde tusket bort hans grønne svamp!